ANALIZA MODELA I PONUDA TURISTIČKIH KREDITA U ODABRANIM BANKAMA REPUBLIKE HRVATSKE

Vuljan, Marija

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:584867

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

zir.nsk.hr

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

ANALIZA MODELA I PONUDA TURISTIČKIH KREDITA U ODABRANIM BANKAMA REPUBLIKE HRVATSKE

Mentor: *izv.prof.dr.sc. Branka Marasović*

Student: *Marija Vuljan*

Split, lipanj 2020.

SADRŽAJ:

1. UVOD 2

1.1.Cilj i svrha rada 2

1.2.Izvori podataka i metode istraživanja 2

1.3.Sadržaj i struktura rada 3

2. GLAVNE ZNAČAJKE KREDITA 4

2.1.Općenito o kreditima 4

2.2.Krediti kroz povijest 5

2.3.Vrste kredita 8

2.4.Funkcije kredita 11

3. OBILJEŽJA TURISTIČKIH KREDITA 12

3.1.Pojmovno određenje turističkih kredita 13

3.2.Instrumenti osiguranja turističkih kredita 14

4. KOMPARATIVNA ANALIZA TURISTIČKIH KREDITA U ODABRANIM BANKAMA REPUBLIKE HRVATSKE 15

4.1.Zagrebačka banka d.d. 15

4.2.Raiffeisen banka d.d. 17

4.3.Hrvatska poštanska banka d.d. 20

4.4.Kent bank d.d. 23

4.5.Usporedba uvjeta kredita 25

5. ZAKLJUČAK 32

LITERATURA 33

POPIS TABLICA 35

SAŽETAK 36

SUMMARY 36

1. UVOD

1.1. Cilj i svrha rada

Turizam je dinamična i konkurentna industrija koja zahtijeva sposobnost da se stalno prilagođava promjenjivim potrebama i željama kupaca, budući da su zadovoljstvo, sigurnost i užitak kupca u fokusu turističke djelatnosti. Upravo iz navedenog razloga potrebne su stalne investicije u turizam gdje se često koristi turistički krediti koji su namijenjeni za razvoj turističke djelatnosti te investicije u turizmu. Turističkim kreditima mogu se financirati pripreme turističke sezone, obrtna, trajna i osnovna sredstva, građevinski radovi, kupnja ili gradnja novog objekta, dogradnja, rekonstrukcija, adaptacija i modernizacija postojećih objekata, financirati tekuće održavanje interijera i eksterijera, kupnja ili izgradnja bazena, nabavka potrošnog inventara, opreme i uređaja, nabavka hrane i pića, troškovi plaća i režijski troškovi, kao i refinancirati postojeći krediti.

Cilj ovog rada je prikazati teorijske odrednice kredita s osvrtom na turističke kredite. Također je cilj analizirati, a zatim usporediti turističke kredite u odabranim bankama Republike Hrvatske.

1.2. Izvori podataka i metode istraživanja

Ovaj rad je napravljen na temelju prikupljanja i analize sekundarnih izvora podataka. Sekundarni izvori podataka dostupni su znanstvenoj i stručnoj literaturi vezanoj uz kredite. Podaci koji će se koristiti za analizu i usporedbu turističkih kredita dostupni su na službenim web stranicama odabranih banaka.

Metode koje su korištene prilikom izrade rada su:
1.Metoda indukcije – sustavna primjena induktivnog načina zaključivanja kojim se putem analize pojedinačnih činjenica dolazi do općeg zaključka.
2. Metoda dedukcije – sustavna primjena deduktivnog načina zaključivanja u kojem se iz općeg suda izvode pojedinačni, posebni zaključci u radu.
3. Metoda analize – metoda u kojem se vrši raščlanjivanje složenih pojmova i zaključaka na jednostavnije dijelove i elemente.

4. Metoda sinteze – metoda u kojem se putem znanstvenog istraživanja putem sinteze vrši transformacija jednostavnih sudova u složenije.
5. Metoda generalizacije – metoda u kojoj je misaoni postupak uopćavanja putem kojeg se od posebnog pojma dolazi do općenitijeg.
6. Metoda klasifikacije – podjela općeg pojma na posebne pojmove.
7. Metoda deskripcije – metoda u kojoj se na jednostavan način opisuju činjenice, procesi i predmeti, bez znanstvenog tumačenja i objašnjavanja.
8. Metoda kompilacije – metoda u kojoj se preuzimaju rezultati tuđih opažanja,stavova i spoznaja.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Sadržaj i struktura rada koncipirani su u pet poglavlja.

Prvo poglavlje govori o cilju i svrsi rada, izvorima podataka te strukturi rada. U drugom poglavlju prikazane su glavne teorijske odrednice kredita. Treće poglavlje prikazuje značajke turističkih kredita. U četvrtom poglavlju analizirana je ponuda turističkih kredita u odabranim bankama koje djeluju u Republici Hrvatskoj s obzirom na visinu kredita, rok otplate, kamatnu stopu i dr. U petom poglavlju dan je zaključak rada.
Na kraju završnog rada prikazane su bibliografske jedinice koje su korištene prilikom izrade ovog rada.

2. GLAVNE ZNAČAJKE KREDITA

Kredit (engl. *credit,* lat. *creditum*) je ustupanje određene novčane svote od strane financijskih organizacija, kao kreditora (vjerovnika, zajmodavca), nekoj osobi (dužniku, debitoru, zajmoprimcu) uz obvezu da mu ih vrati u dogovorenom roku i plati pripadajuću kamatu . Kada se govori o kreditu, potrebno je prije svega načiniti razliku između novca i kredita. Novac je najlikvidniji oblik imovine u kojemu se drži dio bogatstva. Suprotno tome, kredit predstavlja posuđenu kupovnu moć koja je posuđena ili stavljena na raspolaganje dužniku, odnosno krediti predstavljaju obveze plaćanja u novcu.[1]

2.1. Općenito o kreditima

Na samom početku treba napraviti razliku između pojmova kredit i zajam. U svakodnevnoj uporabi ova dva naziva se koriste kao sinonimi. Pa iako se radi o gotovo identičnim pojmovima ipak između njih postoji razlika. Naime svaki kredit je istodobno i zajam, ali svaki zajam ne mora biti i kredit. U Ekonomskom leksikonu HLZ-a kredit se definira kao „određena novčana svota koju financijska institucija – banka i dr., kao kreditor (vjerovnik, zajmodavac), ustupa nekoj osobi (debitoru, dužniku, zajmoprimcu), uz obvezu da mu ih ovaj vrati u dogovorenom roku i plati pripadajuću naknadu – kamatu. Ovaj pojam obuhvaća profesionalne novčane bankovne kredite, pozajmljivanje imovine u bilo kojem obliku, dužničke vrijednosne papire – obveznice, note, blagajničke zapise, komercijalne zapise, nenovčane kredite u obliku akcepata, avala i sl., kreditna pisma, standby sporazume, otvorene račune, međusobne poslovne aranžmane poduzeća s prodajom robe, usluga i izvođenja radova uz odgođenu naplatu, potrošačke kredite, izvoz robe s naplatom do 60 ili 90 dana i sl.“[2]

Riječ kredit dolazi od latinskog glagola *credere*, što znači vjerovati, a ono što je dano na povjerenje je *creditum*. Otud za onog koji daje na povjerenje kažemo da je *creditor,* a onaj koji je dobio na povjerenje, to jest na kredit, je *debtor*. Pravni odnos koji nastaje poradi kreditiranja, a između kreditora i dužnika je kreditni odnos i kao takav se naziva kredit. S motrišta vjerovnika radi se o potraživanju (claim), a s dužnikove strane obvezi (debt).[3]

[1]Kandžija, V., Živko, I. (2004.) Poslovna politika banaka, Sveučilište u Mostaru i Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Mostar-Rijeka, str. 128.
[2]Baletić, Z. (1995.) Ekonomski leksikon, Leksikografski zavod M. Krleža i Masmedia, Zagreb, str. 432.
[3]Božina, L. (2003.) Novčana ekonomija: Novac i bankarstvo, Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“, Pula, str. 193.

Za razliku od kredita zajam se definira kao „ono što se daje ili uzima uz obvezu da bude vraćeno; gospodarski odnos u kojem zajmodavatelj daje zajmoprimatelju svotu novca ili određenu količinu dobara. Zajmoprimac koristi zajam po svojoj volji ili prema dogovorenoj namjeni, vraća ga u istoj ili uvećanoj količini u ugovorenim razdobljima. Zajam može biti naplatni ili besplatan, odnosno uz plaćanje određene kamate ili beskamatni zajam.“[4]

Ako stvar damo nekome s namjerom da nam nakon nekog vremena vrati istu, to se ne radi o kreditu već o zajmu. Zajam, to jest čisti kredit, podrazumijeva da se nakon nekog vremena vraća ista stvar koja je pozajmljena, te utoliko se pravno uzima da se pozajmljuju samo nezamjenjive stvari, to jest species, a to su one stvari koje u promet dolaze kao strogo određena pojedinost, individualnost.[5]

Iz citiranih definicija može se uočiti mala razlika između definicija kredit i zajam. Ono po čemu se ova dva pojma razlikuju je kreditor, odnosno zajmodavatelj i predmet zajma. U slučaju kredita kreditor je uvijek banka ili neka druga financijska institucija, što nije slučaj kod zajma, gdje kreditor može biti i banka i/ili financijska institucija, ali isto tako nebankarske i nefinancijske institucije (fizičke i pravne osobe). Također, predmet kredita je uvijek određena novčana svota, dok se zajam može odnositi i na bilo koju količinu robnih dobara, ne nužno samo na novac.[6]

2.2. Krediti kroz povijest

Kredit se može definirati kao određenu novčanu svotu koju financijska institucija kao kreditor ustupa nekoj osobi kao dužniku, uz obvezu da mu ih dužnik vrati u dogovorenom roku i uz pripadajuću naknadu (kamatu). Iz navedene definicije može se zaključiti da je pravi razvoj kredita mogao započeti tek nakon pojave prvih oblika novca, i zajedno s tim, prvih financijskih institucija.

Bankovne aktivnosti su bile dovoljno važne u Babilonu u drugom tisućljeću prije nove ere, da su čak postojali pisani standardi koji su regulirali praksu davanja kredita. Ti standardi su bili

[4]Baletić, Z. (1995.) Ekonomski leksikon, Leksikografski zavod M. Krleža i Masmedia, Zagreb, str. 989.
[5]Božina, L. (2003.) Novčana ekonomija: Novac i bankarstvo, Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“, Pula, str. 193.
[6]Razlika između kredita i zajma, dostupno na: http://savjeti.novac.net/blogovi/razlika-izmedu-kredita-i-zajma/, pristupljeno: 01.06.2020.

dio Hamurabijevog zakonika – najstarijih poznatih formalnih zakona.[7] Očito, te primitivne bankovne transakcije su bile umnogome drugačije od njihovih suvremenih pandana. Depoziti nisu bili u novcu, već u stoci, žitu, ili ostalim usjevima ili plemenitim metalima. Ipak, neki osnovni koncepti koji su prisutni u današnjem bankarskom sustavu bili su prisutni već i tada: prihvaćali su se depoziti, izdavali su se zajmovi, a zajmoprimci su plaćali kamatu zajmodavcima.

Slični aranžmani su također postojali i u starom Egiptu. Ti aranžmani su potjecali iz zahtjeva da se sva žetva žita drži u centraliziranim državnim skladištima. Depozitari su mogli koristiti pisane naloge kojima su polagali pravo na određenu količinu žita kao sredstva plaćanja. Sistem je tako dobro funkcionirao da je nastavio postojati čak i nakon nastanka privatnih banaka koje su poslovale kovanim novcem i ostalim plemenitim metalima.

Početke modernog bankarstva možemo pronaći u srednjovjekovnim talijanskim gradovima poput Firence, Venecije i Genove. Talijanski bankari su davali zajmove kraljevima – kako bi ovi financirali svoje ratove i svoj rastrošni stil života, i trgovcima koji su se bavili međunarodnom trgovinom. Zapravo, te rane banke su uglavnom bile osnovane od strane trgovačkih obitelji kao još jedan dio njihovih poslovnih aktivnosti. Obitelji Bardi, Peruzzi i Acciauoli su bile dominantne u Firenci u 14. st. – bile su toliko uspješne da su osnovale podružnice u drugim europskim gradovima kako bi unaprijedile svoje poslovanje.[8] Sve tri bankarske obitelji su propale četrdesetih godina 14. stoljeća jer dva glavna klijenta nisu podmirila svoje dugove. Bila je riječ o engleskom kralju Edwardu III. i napuljskome kralju Robertu.[9]

Možda najslavnija od svih srednjovjekovnih talijanskih banaka je bila banka obitelji Medici, koju je osnovao Giovanni Medici 1397. godine. Obitelj Medici su imali dugogodišnje iskustvo kao mjenjači novca, ali Giovanni je bio taj koji je unaprijedio njihovo poslovanje od običnih mjenjača novca u bankare. Giovanni je uspio proširiti djelokrug poslovanja svoje banke i osnovao je podružnice u ostatku Europe, pa čak i u Londonu. No, dok je banka Medici davala uobičajene zajmove trgovcima i pripadnicima kraljevske obitelji, imala je i

[7]Hamurabijev zakonik, dostupno na: https://www.starapovijest.eu/hamurabijev-zakonik/, pristupljeno: 03.06.2020.
[8] The societies of the Bardi and the Peruzzi and their dealings with Edward III : (Ephraim Russell), dostupno na: https://www.british-history.ac.uk/manchester-uni/london-lay-subsidy/1332/pp93-135, pristupljeno: 04.06.2020.
[9] Ferguson, N. (2009.) Uspon novca: financijska povijest svijeta, Naklada Ljevak, Zagreb, str. 43.

privilegiju poslovanja s Papom. Papinski poslovni su donosili banci veću zaradu od bilo kojih drugih poslova i bili su glavnim pokretačem osnivanja podružnica u ostalim talijanskim gradovima i ostatku Europe.[10]

Većina međunarodnog poslovanja srednjovjekovnih banaka se provodila korištenjem mjenica. Na najjednostavnijoj razini, zajmodavac je posuđivao lokalnu valutu zajmoprimcu koji bi zauzvrat dao mjenicu na kojoj je pisalo da će određena količina neke druge valute biti isplaćena zajmodavcu na određeni dan u budućnosti – često na sljedećem velikom međunarodnom sajmu. Zbog crkvene zabrane direktne naplate kamata na posuđivanje novca, veza između bankarstva i trgovine je bila jako važna. Bankari bi preuzeli depozite u jednom gradu, pozajmili novac nekome tko prevozi robu u drugi grad, gdje bi preuzeli svoju naplatu. Pošto je naplata često bila u drukčijoj valuti, vrlo je često inkorporirala i kamatu „maskiranu" u tečajne razlike. Također je zanimljivo primijetiti da su srednjovjekovni bankari koristili sustav dvostranog knjigovodstva, i da su se isplate novca mogle izvršavati knjižnim transferom, bez da je novac fizički mijenjao lokaciju.

Tijekom 17. i 18. st. Nizozemci i Britanci su poboljšali talijanske bankarske tehnike. Ključni događaj koji se često pripisuje londonskim zlatarima je izum sustava parcijalnih rezervi. Sredinom 17. st. građanski rat je rezultirao smanjenjem obujma tradicionalnih poslova kojima su se zlatari bavili – pravljenjem nakita i ostalih predmeta od zlata i srebra. Prisiljeni pronaći drugi način kako zaraditi za život, počeli su se baviti prihvaćanjem plemenitih metala na čuvanje. Kada bi im kupac donio zlato ili srebro na čuvanje, oni bi mu izdali priznanicu, koje su zbog povjerenja koje su ljudi imali u njih cirkulirale kao oblik novca. Zlatari su shvatili da, pošto svi depozitari neće zahtijevati istovremeno isplatu svojih pologa, mogu izdavati više potvrda nego imaju plemenitog metala u svojim sefovima, i na te su potvrde mogli naplaćivati kamate i na taj način dodatno zarađivati.

Banke su postale integralan dio američke ekonomije još od rata za nezavisnost. Pet godina nakon proglašenja neovisnosti, 1781. godine, bila je osnovana prve banke s pravom povelje. Do 1794. godine osnovalo ih se još 17. U početku, bankovne povelje su mogle biti jedino dobivene zakonskim aktom. Godine 1838., New York je prihvatio Free Banking Act, zakon koji je omogućavao bilo kome da osnuje svoju banku, dokle god ispunjava zakonom

[10]Medici, dostupno na: https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=39739, pristupljeno: 04.06.2020.

određene uvjete. Kako se slobodno bankarstvo ubrzo proširilo i na druge države, problemi takvog sustava su ubrzo postali očiti.[11]

U početku je izdavanje kredita bilo vođeno poslovnom politikom svake pojedine poslovne banke, bez uplitanja države. Međutim, neke banke su, u želji da ostvare veliku dobit u kratkom roku, izdale više kredita nego što su smjele s obzirom na gotovinu koju su imale u svom potencijalu, što je uzrokovalo propast takvih banaka. Također, tada su sve banke imale pravo na izdavanje vlastitih banknota, što je dovodilo do velikog broja različitih banknota, u koje ljudi nisu imali previše povjerenja – jer u slučaju propasti banke koja je izdala te banknote (što se često dešavalo), one nisu vrijedile više od papira na kojem su ispisane.

„Kao i kod drugih oblika fiducijarnog novca, pokazalo se da isti počiva samo na povjerenju. Kad je povjerenje nestalo i kad su klijenti pokazali želju za konvertiranjem svog knjižnog novca u gotovinu, pokazalo se da je i banka koja je pretjerala u niskom pokriću u gotovini, te stoga nije mogla promijeniti knjižni novac za gotovinu ili nekome obaviti plaćanje, propala, a s njom i depoziti svih onih koji su ih imali pri toj banci. Zato se u to područje umiješala država i bankama propisala kolike rezerve, to jest količinu gotovog novca u odnosu na izdani knjižni novac moraju imati.“[12]

Središnje banke, kako ih danas definiramo, pojavile su se početkom 20. st.. Do 1950. godine postojalo je 59 središnjih banaka, da bi se broj povećao na 161 do 1990. godine. Prije 20. st. središnje banke su bile osnivane kao institucije s monopolom na izdavanje nacionalne valute kojima je nedostajala funkcija koju danas smatramo ključnom u definiciji središnje banke: funkcija „pružatelja posljednjeg utočišta“ posrnulim poslovnim bankama. Tu funkciju je većina starih središnjih banka dobila stoljećima nakon svog osnutka, tipično početkom 20. stoljeća.[13]

2.3. Vrste zajmova

[11]Free Banking and the National Banking Act of 1863, dostupno na: https://thismatter.com/money/banking/history/free-banking-national-banking-system.htm, pristupljeno: 04.06.2020.
[12]Božina, L. (2008.) Monetarna teorija i politika, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Pula, str. 60-61.
[13]Banking Panics and the Origin of Central Banking, dostupno na: https://www.nber.org/papers/w9137, pristupljeno: 06.06.2020.

Podjelu kredita možemo vršiti na različite načine. Neke od njih su:

1. Ovisno o obliku u kojemu se odobravaju:

- naturalni –u realnim dobrima (žitu, stoci, alatu i sl.) najstariji je oblik kredita. Ovaj oblik kredita se danas gotovo ne koristi, prvenstveno zbog postojanja novčanog kredita.[14]
- komercijalni– ovaj kredit se daje u robi i vraća u novcu. U ovu skupinu spadaju svi oblici kupnje robe na kredit (leasing), kao i krediti za kupnju opreme ili izvođenje radova u graditeljstvu.[15]
- novčani – najčešći oblik kredita, ovaj kredit se daje i vraća u novcu.

2. Ovisno o svrsi u koju dužnik koristi odobreni kredit:

- potrošački (komercijalni) kredit je onaj kredit koji se koristi u cilju povećanja potrošačke moći dužnika. U svojoj biti potrošački kredit je neproizvodan, jer on uvijek djeluje na povećanje potrošnje iznad trenutačne platežne sposobnosti dužnika.
- investicijski kredit se, s druge strane, ne koristi za povećanje potrošačke moći već služi za povećanje proizvođačke snage korisnika.

Podjela na potrošačke i investicijske kredite je jako bitna s gospodarskog aspekta. Dok potrošački kredit nepovratno troši postojeću akumulaciju, tj. mijenja sadašnju potrošnju za budući rad, investicijski kredit je bitna komponenta gospodarskog rasta. Iako investicijski kredit troši postojeću akumulaciju, nakon određenog razdoblja očekuje se da će to trošenje zapravo dovesti do povećanja akumulacije, iz razloga jer se očekuje da će se povećati domaća proizvodnja (bilo dobara ili usluga) što će doprinijeti povećanju BDP-a.

3. S aspekta ročnosti kredite dijelimo u tri kategorije:[16]

- kratkoročni krediti – oni krediti koji dospijevaju od jednoga dana pa do godine dana.
- srednjoročni krediti – ovi krediti imaju rok dospijeća od 1 do 5 godina.
- dugoročni krediti – ovi krediti imaju rok dospijeća iznad 5 godina, najčešće do 10 godina; kad se radi o stambenim kreditima oni dospijevaju do 15 i više godina.

[14]Izvori financiranja vlastitog biznisa, dostupno na: http://privrednastampa.ba/wp-content/uploads/2015/11/zips-1360.pdf, pristupljeno: 07.06.2020.
[15]Izvori financiranja malog biznisa, dostupno na: https://www.slideshare.net/spartak88/izvorifinanciranja-predavanja, pristupljeno: 07.06.2020.
[16]Kredit, dostupno na: https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=33841, pristupljeno: 07.06.2020.

4. S aspekta vjerovnika (onoga koji daje kredit), kredite dijelimo na:[17]

- bankarske – krediti koje izdaju banke, najčešći oblik kredita,
- domaće – ove kredite daju vjerovnici iz tuzemstva,
- inozemne – ove kredite daju pak vjerovnici iz inozemstva.

5. S aspekta dužnika razlikujemo:

- kredite fizičkim osobama – krediti gdje je dužnik fizička osoba.
- kredite pravnim osobama – krediti gdje je dužnik pravna osoba (to mogu biti razna poduzeća, zadruge, obrtnici, trgovci, jedinice lokalne/regionalne samouprave, itd.)

6. S aspekta osiguranja, sve kredite dijelimo na:

- osobni kredit – kredit koji se daje jednoj osobi ili poduzeću bez posebnog pokrića. Ova vrsta kredita naziva se još i bianco kredit, a u trgovini otvoreni kredit. Mjenični kredit bi bio primjer osobnog kredita
- pokriveni (realni) kredit – kredit za čije se pokriće uzimaju u zalog realne vrijednosti iz kojih se vjerovnik može naplatiti u slučaju da dužnik ne odgovori svojim obvezama. Hipotekarni, založni, i varantni krediti su primjeri pokrivenih kredita.

7. S aspekta uvjeta otplate razlikujemo:[18]

- jednokratni kredit – kako mu samo ime kaže, ovaj kredit se vraća jednokratno u cjelokupnom iznosu
- obročni kredit – kredit koji se vraća u unaprijed ugovorenim otplatnim iznosima
- amortizacijski kredit – kredit koji se otplaćuje u mjesečnim, tromjesečnim i polugodišnjim anuitetima.

8. S aspekta plaćanja kamate razlikujemo:[19]

- kamatni kredit – kredit na koji se naplaćuje kamata
- beskamatni kredit – kredit koji je dan bez obveze plaćanja kamate.

[17]Izvori financiranja malog biznisa, dostupno na: https://www.slideshare.net/spartak88/izvorifinanciranja-predavanja, pristupljeno: 07.06.2020.
[18] Računalna analiza modela otplate zajma, dosupno na: https://hrcak.srce.hr/199704, pristupljeno: 08.06.2020.
[19]Izvori financiranja malog biznisa, dostupno na: https://www.slideshare.net/spartak88/izvorifinanciranja-predavanja, pristupljeno: 07.06.2020.

9. S aspekta oblika u kojem je kredit dan razlikujemo:

- gotovinski kredit – ovaj kredit (koji je najčešće i potrošački) isplaćuje se na gotovinski račun (na štednu knjižicu ili tekući račun) ili pak u gotovini (na ruke)
- bezgotovinski kredit – kredit koji se isplaćuje u korist žiro računa isporučitelja robe ili usluga. U bezgotovinske kredite spadaju tzv. garancijski krediti koji se ne daju u novcu već u obliku jamstava, akcepata, rambursa, garancijskih pisama itd.

10. Nadalje, kredite dijelimo na:

- kredit s počekom (grace period) – kod ovog kredita postoje dvije opcije: u prvoj opciji se tijekom počeka ne plaća (vraća) glavnica, ali se zato naplaćuju kamate (koje su najčešće jednake redovnim kamatama), te kod druge opcije se tijekom počeka ne vraćaju ni glavnice ni kamate, već se nakon isteka počeka obračunate kamate pripisuju glavnici, pa se za taj iznos povećava dug korisnika kredita
- kredit bez počeka – svi krediti čija otplata započinje odmah, bez odgode.

Osim nabrojanih vrsta kredita u praksi se susrećemo s još nekim specifičnim tipovima kredita, kao što su: poštanski kredit (postkredit), stalnim i povremenim kreditima, namjenskim i nenamjenskim kreditima, uvoznim i izvozni, sanacijskim, sezonskim (primjerice za pripremu turističke sezone ili, pak, poljoprivredni kredit) itd. Poštanski kredit traje od 3 do 5 dana, a otvaraju se između dva kreditna poduzeća. Izraz potiče otuda da bi označio rok koji ovisi od poštanske udaljenosti i vremena koje je potrebno da pokriće stigne poštom. Stalni kredit je onaj koji stalno stoji na raspolaganju korisniku. Namjenski kredit je dan za točno određenu namjenu (i ne smije se koristiti u neku drugu svrhu), pa banka pridržava pravo namjenskog korištenja kredita (najčešće investicijski kredit). Za razliku od namjenskog kredita kod nenamjenskog kredita korisnik slobodno koristi kredit po svom nahođenju.

2.4. Funkcije kredita

Kredit u svim okolnostima ima ključnu ulogu i postaje jedan od značajnijih regulatora u turizmu, budući da dugoročno dovodi do gospodarskog rasta putem inozemnih investicija, a kratkoročno kroz uravnoteženje platne bilance i poticanje dodatnog zapošljavanja u turističkim djelatnostima.

Promatrajući kredit kao ekonomsku kategoriju u nastavku navodim njegove funkcije:

1. Mobilizatorska funkcija – odražava se u prikupljanju novčanih sredstava koja su usitnjena te se nalaze u rukama mnogobrojnih vlasnika, a privremeno su van procesa proizvodnje i prometa. Prikupljanje novčanih sredstava je posao banaka, a one to vrše otvaranjem računa svojim klijentima, obavljanjem financijskih poslova u ime svojih klijenata, te osiguravanjem štednje uz odgovarajuću kamatu.
2. Funkcija likvidnosti i stabilnosti u proizvodnji – kreditom se održava stalna likvidnost među gospodarskim subjektima, a navedeno omogućava kontinuitet proizvodnje, ubrzava razvoj procesa reprodukcije te uravnoteženje odnosa ponude i potražnje.
3. Funkcija razvoja međunarodnih ekonomskih odnosa – bankarska podrška izvoznicima za obrtna sredstva, kako bi premostili vremenski jaz od ulaganja do naplate iz inostranstva.
4. Funkcija razvoja nedovoljno razvijenih područja – kreditom se dopunjava nedostatak akumulacije te tako utječe na ubrzani gospodarski razvoj s ciljem uravnoteženja gospodarskog razvoja regija jedne zemlje te tako uklone problemi vezani uz zaostajanje u razvoju, standardu, zaposlenosti i ostalom.
5. Funkcija kontrole tokova u privredi – ostvaruje se djelovanjem poslovnih banaka na način da se vrši stalna kontrola poslovanja poduzeća koja se kreditiraju kako bi se kreditna sredstva koristila namjenski te otplaćivala u ugovorenim rokovima.

3. OBILJEŽJA TURISTIČKIH KREDITA

Ljudi su putovali u svim etapama društvenog razvitka. Uvjeti i činitelji koji kao i danas dovode do pojave turizma postojali su i u ranijim etapama društvenog razvitka, samo što se pojava turizma odvijala pod drugačijim nazivima, a određivali su je postojeći proizvodni i društveni okviri i odnosi karakteristični za pojedine etape društvenog razvitka. U razdoblju

karakterističnom za odnose u kojima su vlasnici sredstava za proizvodnju raspolagali većim djelom proizvodnje oni su ujedno činili glavninu turista, a neznatnu manjinu u društvu. Razvoj turizma u takvim društvenim odnosima predstavlja se kao etapa turizma privilegiranih klasa. Nasuprot ovoj postoji etapa suvremenog razvoja turizma u kojoj egzistiraju dva sustava kapitalizam i socijalizam, a najveći broj turista su oni koji svojim radom ostvaruju slobodno vrijeme i slobodna financijska sredstva za turistička putovanja. Na temelju iznesenog, a prema tome tko je subjekt turizma, može se uočiti da se razvitak turizma može podijeliti na etapu turizma privilegiranih klasa, suvremenog turizma, a svaka od tih može imati još i različita razdoblja.[20]

Definicija turizma koju su predstavili W. Hunziker i K. Krapf 1942. godine, prihvaćena i dopunjena AIEST-om (Međunarodna udruga stručnjaka za znanstveni turizam) 1954. godine, najjasnije definira fenomen turizma koji glasi: „Turizam je skup odnosa i pojava koje proizlaze iz putovanja i boravka posjetitelja nekog mjesta ako se tim boravkom ne zasniva stalno prebivalište i ako s takvim boravkom nije povezana nikakva njihova privredna djelatnost.“[21]

Turizam je skup aktivnosti, usluga i industrija koje pružaju iskustvo putovanja koje uključuje prijevoz, smještaj, ugostiteljske objekte, trgovine, zabavne i druge sadržaje za pojedince ili grupe koje putuju izvan kuće.[22]

3.1. Pojmovno određenje turističkih kredita

Turistički krediti su kratkoročni ili dugoročni krediti namijenjeni razvoju turističke djelatnosti, kao na primjer za kupnju, opremanje ili adaptaciju privatnog smještaja, kupnju vozila ili plovila u turističke svrhe i slično.[23]

[20] Ružić, P. (2009.) Ruralni turizam, Institut za poljoprivredu i turizam Poreč, Pula, str. 9.
[21] Pirjevec, B. (1998.) Ekonomska obilježja turizma, Golden marketing, Zagreb, str. 19.
[22] Definition of Tourism (UNWTO Definition of Tourism) / What Is Tourism ?, dostupno na: http://www.tugberkugurlu.com/archive/definintion-of-tourism-unwto-definition-of-tourism-what-is-tourism, pristupljeno: 12.06.2020.

[23] Za turističke djelatnosti, dostupno na: https://www.moj-bankar.hr/Kredit/Za-turisti%C4%8Dke-djelatnosti, pristupljeno: 12.06.2020.

Turistički krediti namijenjeni su za razvoj turističke djelatnosti, te investicije u turizmu za financiranje pripreme turističke sezone, obrtna, trajna i osnovna sredstva, građevinske radove, kupnju ili gradnju novog objekta, dogradnju, rekonstrukciju, adaptaciju i modernizaciju postojećih objekata, financiranje tekućeg održavanja interijera i eksterijera, kupnju ili izgradnju bazena, nabavu potrošnog inventara, opreme i uređaja, nabavku hrane i pića, troškova plaća i režijske troškove, kao i refinanciranje postojećih kredita.[24]

Namjena turističkih kredita:[25]

- za pripremu turističke sezone,
- za kupnju i/ili izgradnju i/ili dogradnju i/ili adaptaciju i/ili uređenje i/ili opremanje turističkih smještajnih kapaciteta i sportskih objekata,
- za kupnju plovila i opreme u svrhu iznajmljivanja,
- kupnju/gradnju bazena u sklopu smještajnih ili turističkih kapaciteta te
- refinanciranje turističkih kredita u drugim bankama.

3.2. Instrumenti osiguranja turističkih kredita

Banke u Republici Hrvatskoj imaju bogatu ponudu turističkih kredita, s više modela i tipova osiguranja. Instrumenti osiguranja kredita ponajprije ovise o iznosu kredita, kreditnoj sposobnosti te odabranom modelu kredita. Kod nekih banaka, kvalitetnim instrumentima osiguranja mogu se smanjiti kamatne stope i naknade po kreditima.

Instrumenti osiguranja kredita su sredstva naplate potraživanja koja banci stoje na raspolaganju u slučaju kada klijent prestane otplaćivati kredit ili ga otplaćuje neredovito. Najčešći instrumenti osiguranja su: suglasnost o zapljeni plaće, zadužnica, odnosno suglasnost o zapljeni sredstava na računima, hipoteka, mjenica, sudužnici, jamci, založni dužnik te police osiguranja života i imovine**.** Što je iznos kredita manji, to je u pravilu potrebno i manje instrumenata osiguranja.[26]

Neki od uobičajenih instrumenata osiguranja turističkih kredita jesu:[27]

- Mjenice, zadužnice, suglasnost o zapljeni plaće

[24] Turistički krediti, dostupno na: https://www.croatiabanka.hr/hr/poslovni-subjekti/krediti/turisticki-krediti/, pristupljeno: 12.06.2020.
[25] Turistički kredit, dostupno na: https://www.poba.hr/gradani/turisticki-krediti/, pristupljeno: 13.06.2020.
[26] Instrumenti osiguranja otplate kredita, dostupno na: https://www.jutarnji.hr/naslovnica/instrumenti-osiguranja-otplate-kredita-3727584, pristupljeno: 12.06.2020.
[27] Za turističke djelatnosti, dostupno na: https://www.moj-bankar.hr/Kredit/Za-turisti%C4%8Dke-djelatnosti, pristupljeno: 12.06.2020.

- Jamci, sudužnici
- Osiguranje kredita kod osiguravatelja
- Hipoteka na nekretninama
- Polica osiguranja života
- Polica osiguranja nekretnina od osnovnih rizika, vinkulirana u korist banke
- Depozit (kod nekih kredita moguće je kredit uvećati za iznos depozita)
- Hipoteka na udjelima u fondovima (novčani, mješoviti, obvezнички...)

4. KOMPARATIVNA ANALIZA TURISTIČKIH KREDITA U ODABRANIM BANKAMA REPUBLIKE HRVATSKE

U nastavku će biti izvršena komparativna analiza turističkih kredita u odabranim bankama Republike Hrvatske.

4.1. Zagrebačka banka d.d.

Zagrebačka banka vodeća je banka u Hrvatskoj i članica UniCredita, uspješne i jednostavne paneuropske komercijalne banke s potpuno integriranim korporativnim i investicijskim bankarstvom, koja svojoj rasprostranjenoj i rastućoj bazi klijenata pruža jedinstvenu mrežu u zapadnoj, srednjoj i istočnoj Europi.[28]

Korisnik turističkog kredita mora biti rezident Republike Hrvatske, punoljetna fizička osoba koja udovoljava kreditnoj sposobnosti, koja ima status građana iznajmljivača u turističke svrhe, minimalno 12 mjeseci prije podnošenja zahtjeva za kredit i ima poslovni odnos u Zagrebačkoj banci na dan 23.3.2020. Pod poslovnim odnosom u Banci smatra se korištenje jednog od kreditnih ili limitnih proizvoda (bilo koja vrsta kredita, kartice, prekoračenje po tekućem računu). U trenutku dospijeća zadnjeg anuiteta korisnik kredita (sudužnik, jamac) ne smije biti stariji od 72 godine. Glavne odrednice turističkog kredita Zagrebačke banke prikazuje sljedeća tablica.

NAMJENA KREDITA	Krediti se odobravaju za namjene pripreme turističke sezone
IZNOS KREDITA	od 5.000 do 300.000 HRK
ROK OTPLATE	od 13 do 84 mjeseci
KAMATNA STOPA	4,50% (EKS 4,87%) fiksna, godišnja
NAČIN OBRAČUNA KAMATE	Kamata se obračunava primjenom dekurzivne metode i proporcionalnog kamatnjaka.
INSTRUMENTI OSIGURANJA	Nema instrumenata osiguranja

Tablica 1. Opće informacije turističkog kredita Zagrebačke banke
Izvor: https://www.zaba.hr/home/med/dok/3498/opce-informacije-o-turistickom-kreditu-28.5.2020..pdf

Primjer turističkog kredita u iznosu od 100.000,00 kuna prikazan je u nastavku.

IZNOS	100.000 HRK
ROK OTPLATE	3 godine / 36
KAMATNA STOPA	4,50%
EKS	4,87%
MJESEČNI ANUITET	2.974,7 HRK

[28] Zagrebačka banka – O nama, dostupno na: https://www.zaba.hr/home/o-nama/o-nama/pregled., pristupljeno: 14.06.2020.

KAMATA TIJEKOM RAZDOBLJA OTPLATE:	7.088,9 HRK
DODATNI TROŠKOVI (TROŠAK VOĐENJA TEKUĆEG RAČUNA):	370,00 HRK
UKUPNI IZNOS OTPLATE (GLAVNICA, KAMATA, DODATNI TROŠKOVI):	107.458,9 HRK

Tablica 2. Reprezentativni primjer turističkog kredita Zagrebačke banke
Izvor: https://www.zaba.hr/home/med/dok/3498/opce-informacije-o-turistickom-kreditu-28.5.2020..pdf

Prednosti turističkog kredita Zagrebačke banke su:[29]

1. Kredit se isplaćuje u kunama, do 50 % gotovinskom isplatom na račun korisnika kredita, a 50 % na temelju pravdajuće dokumentacije.
2. Krediti se odobravaju bez naknade za obradu kreditnog zahtjeva.
3. Ušteda u ukupno plaćenoj kamati može se ostvariti kroz uvećanu uplatu ili prijevremenu konačnu otplatu kredita u bilo kojem trenutku otplate bez plaćanja naknade.

4.2. Raiffeisen banka d.d.

Raiffeisenbank Austria d.d. (RBA) započela je s radom 1994. godine i prva je banka u Hrvatskoj osnovana inozemnim kapitalom. RBA dio je snažne međunarodne financijske grupacije te je u 100 postotnom vlasništvu Raiffeisen Bank International AG-a iz Beča. RBA klijentima nudi cjeloviti asortiman bankarskih i drugih financijskih usluga putem članica Raiffeisen grupe u Hrvatskoj koju uz Banku čine Raiffeisen stambena štedionica, Raiffeisen Leasing, Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, Raiffeisen mirovinsko osiguravajuće društvo, Raiffeisen Invest te Raiffeisen Consulting.[30]

Raiffeisen grupa jedina u Hrvatskoj ima sveobuhvatnu ponudu mirovinskih društava – fondova u II. i III. stupu te mirovinsko osiguravajuće društvo, koje je prvo i za sada jedino

[29]Zagrebačka banka – Turistički kredit, dostupno na: https://www.zaba.hr/home/turisticki-kredit, pristupljeno: 14.06.2020.
[30] Raiffeisen banka – O nama, dostupno na: https://www.rba.hr/o-nama/povijest, pristupljeno: 14.06.2020.

mirovinsko osiguravajuće društvo registrirano u Hrvatskoj. Raiffeisen banka posluje putem 66 poslovnica smještenih u 36 hrvatskih gradova.[31]

U nastavku će biti prikazane glavne odrednice turističkog kredita Raiffeisen banke.

NAMJENA KREDITA	Turistički kredit za poboljšanje kvalitete i proširenje smještajnih kapaciteta najmodavcima u obiteljskom turizmu: - kupnja smještajnih kapaciteta, izgradnja smještajnih kapaciteta - dovršenje, dogradnja, nadogradnja ili rekonstrukcija smještajnih kapaciteta - adaptacija smještajnih kapaciteta - uređenje i opremanje smještajnih kapaciteta - kupnja/gradnja bazena - uređenje okoliša (okućnice) - refinanciranje turističkih kredita u RBA i drugim bankama
IZNOS KREDITA	Model I od 7.000,00 HRK do 110.000,00 HRK Model II od 110.001,00 HRK do 1.500.000,00 HRK Krediti po modelu II su osigurani hipotekom na nekretnini.
ROK OTPLATE	- za model I od 3 do 7 godina - za model II od 3 do 15 godina
KAMATNA STOPA	5,00%
NAČIN OBRAČUNA KAMATE	Kamata se obračunava primjenom dekurzivne metode i proporcionalnog kamatnjaka.
INSTRUMENTI OSIGURANJA	Model I: - suglasnost o zapljeni plaće za sve sudionike u kreditu - zadužnica za sve sudionike u kreditu

[31] Ibidem.

	- polica osiguranja korisnika kredita (ili sudužnika) u slučaju smrti na min. 30% iznosa kredita (ovisno o vrsti police), vinkulirana u korist Banke ili paket osiguranja plaćanja kredita kod Uniqa osiguranja d.d Model II: - založno pravo (hipoteka) na stambenoj nekretnini u korist Banke - polica osiguranja nekretnine (stan/kuća) od požara i drugih opasnosti vinkulirana u korist Banke - izjava o zapljeni po pristanku dužnika za sve sudionike - zadužnica za sve sudionike u kreditu.

Tablica 3. Opće informacije turističkog kredita Raiffeisen banke

Izvor: https://www.rba.hr/documents/20182/24371/Arhiva-2018-07-01_Turisti%C4%8Dki+kredit+-+uvjeti+i+op%C4%87e+informacije/521796c6-1bac-9f4c-3064-f068c892dd7e?version=1.2

Primjer turističkog kredita u iznosu od 100.000,00 kuna prikazan je u nastavku.

IZNOS	100.000,00 HRK
ROK OTPLATE	3 / 36 mjeseci
KAMATNA STOPA	5,00%
EKS	5,41%

MJESEČNI ANUITET	2.997,092 HRK
KAMATA TIJEKOM RAZDOBLJA OTPLATE:	7.895,3 HRK
DODATNI TROŠKOVI (TROŠAK VOĐENJA TEKUĆEG RAČUNA):	410,00 HRK
UKUPNI IZNOS OTPLATE (GLAVNICA, KAMATA, DODATNI TROŠKOVI):	108.35,312 HRK

Tablica 4. Reprezentativni primjer turističkog kredita Raiffeisen banke

Izvor: https://www.rba.hr/documents/20182/24371/Arhiva-2018-07-01_Turisti%C4%8Dki+kredit+-+uvjeti+i+op%C4%87e+informacije/521796c6-1bac-9f4c-3064-f068c892dd7e?version=1.2

4.3. Hrvatska poštanska banka d.d.

Hrvatska poštanska banka osnovana je u listopadu 1991. godine u vlasništvu Hrvatske pošte. U 29 godina poslovanja mijenjala je vlasničku strukturu, uvijek u okvirima državnog vlasništva, imala je uspone i padove i s vremenom ostala jedina banka u hrvatskom vlasništvu s tržišnim udjelom većim od 1 posto.[32]

Banku su 2015. dokapitalizirali pretežno privatni dioničari. Paralelno je provedena reorganizacija koja je rezultirala s dvije najprofitabilnije godine od osnivanja Banke, snažnim rastom tržišnih udjela i nekoliko nagrada iz područja digitalnog bankarstva.[33]

Poslovnom mrežom koju čini 57 poslovnica i 12 regionalnih centara HPB je na raspolaganju klijentima diljem Hrvatske. Vlastitim poslovnicama i kroz projekt 'Banka u Pošti' HPB stalno povećava dostupnost te je zajedno s Poštom u 2017. postala najveći distributivni kanal osnovnih bankarskih proizvoda i usluga u Hrvatskoj s više od 200 poslovnica i ureda.[34]

NAMJENA KREDITA	Krediti se odobravaju za namjene pripreme turističke sezone
IZNOS KREDITA	Minimalni iznos kredita 20.000,00 HRK

[32] Hrvatska poštanska banka – O nama, dostupno na: https://www.hpb.hr/o-nama/osnovne-informacije, pristupljeno: 14.06.2020.
[33] Ibidem.
[34] Hrvatska poštanska banka – Naše poslovanje, dostupno na: https://www.hpb.hr/o-nama/nase-poslovanje, pristupljeno: 14.06.2020.

	Maksimalni iznos kredita 2.000.000,00 HRK
ROK OTPLATE	Od 1 do 10 godina
KAMATNA STOPA	4,46%
NAČIN OBRAČUNA KAMATE	Kamata se obračunava primjenom dekurzivne metode i proporcionalnog kamatnjaka.
INSTRUMENTI OSIGURANJA	Ukoliko tražitelj kredita uz prihod od turizma ostvaruje i prihod od redovnih primanja od 2.500 do 30.000 EUR ili od 20.000 do 220.000 KN Obvezni instrumenti osiguranja od svakog sudionika u kreditnom poslu: - Izjava o zapljeni po pristanku dužnika potvrđena kod javnog bilježnika - Zadužnica potvrđena kod javnog bilježnika od 30.001 do 250.000 EUR ili od 220.001 do 2.000.000 KN Obvezni instrumenti osiguranja i dodatni instrumenti osiguranja - založno pravo (hipoteka) na nekretnini i to na prvom mjestu u prvenstvenom redu upisano u korist Banke osim u slučaju upisanog založnog prava u svrhu otkupa stanarskog prava sukladno tablici omjera vrijednosti kredita i vrijednosti nekretnine - polica osiguranja nekretnine Ukoliko tražitelj kredita ostvaruje prihod samo od turističke djelatnosti od 2.500 do 15.000 EUR Obvezni instrumenti osiguranja

	od svakog sudionika u 6 ili od 20.000 do 110.000 KN kreditnom poslu: - Izjava o zapljeni po pristanku dužnika potvrđena kod javnog bilježnika - Zadužnica potvrđena kod javnog bilježnika od 15.001 do 250.000 EUR ili od 110.001 do 2.000.000 KN Obvezni instrumenti osiguranja i dodatni instrumenti osiguranja - založno pravo (hipoteka) na nekretnini i to na prvom mjestu u prvenstvenom redu upisano u korist Banke osim u slučaju upisanog založnog prava u svrhu otkupa stanarskog prava sukladno tablici omjera vrijednosti kredita i vrijednosti nekretnine - polica osiguranja nekretnine

Tablica 5. Opće informacije turističkog kredita Hrvatske poštanske banke

Izvor: https://www.rba.hr/documents/20182/24371/Arhiva-2018-07-01_Turisti%C4%8Dki+kredit+-+uvjeti+i+op%C4%87e+informacije/521796c6-1bac-9f4c-3064-f068c892dd7e?version=1.2

Primjer turističkog kredita u iznosu od 100.000,00 kuna prikazan je u nastavku.

IZNOS	100.000,00 HRK
ROK OTPLATE	36 mjeseci
KAMATNA STOPA	4,15%
EKS	4,30%
MJESEČNI ANUITET	2.972,9 HRK

KAMATA TIJEKOM RAZDOBLJA OTPLATE:	7.024,45 HRK
DODATNI TROŠKOVI (TROŠAK VOĐENJA TEKUĆEG RAČUNA):	150,00
UKUPNI IZNOS OTPLATE (GLAVNICA, KAMATA, DODATNI TROŠKOVI):	107.174,45 HRK

Tablica 6. Reprezentativni primjer turističkog kredita Hrvatske poštanske banke

Izvor: https://www.rba.hr/documents/20182/24371/Arhiva-2018-07-01_Turisti%C4%8Dki+kredit+-+uvjeti+i+op%C4%87e+informacije/521796c6-1bac-9f4c-3064-f068c892dd7e?version=1.2

4.4. Kent bank d.d.

KentBank je moderna, univerzalna banka fokusirana na poslovanje s građanima te malim i srednjim poduzetnicima kojima na raspolaganju stoji 15 poslovnica diljem Hrvatske. Banka raspolaže aktivom od 2,4 milijarde kuna uz visoku stopu adekvatnosti kapitala, 200 zaposlenih i oko 30.000 klijenata.[35]

Prema poslovnim rezultatima, KentBanka je među najbrže rastućim banka u Hrvatskoj. Banka je orijentirana na poslovanje s građanima te malim i srednjim poduzetništvom gdje je najveća prednost i fokus Banke na brzini i fleksibilnosti te potpunoj orijentiranosti na klijente. Banka nudi proizvode i usluge „po mjeri klijenta“, u najvećoj mogućoj mjeri prilagođene potrebama i željama svakog pojedinog klijenta, kako u segmentu poslovanja s građanstvom, tako i u segmentu poslovanja s malim i srednjim poduzetništvom.[36]

Osim širenja poslovne mreže i mreže bankomata, Banka stalno radi na unapređenju postojećih te uvođenju novih proizvoda i usluga. Banka je vrlo ponosna na svoje aplikacije Internet bankarstva, e-Kent, kao i mobilnog bankarstva, m-Kent. Kao jedna od malobrojnih banaka u Hrvatskoj, Kentbank svojim klijentima, korisnicima Internet bankarstva, nudi jednostavnu i sigurnu prijavu na uslugu e-Građani koja građanima omogućava modernu, brzu i jednostavnu komunikaciju s javnom upravom. Putem sustava e-Građani, u svakom trenutku

[35] Kent banka – O nama, dostupno na: https://www.kentbank.hr/24/o-nama, pristupljeno: 15.06.2020.
[36] Ibidem.

i bez čekanja u redovima, dostupne su brojne elektroničke usluge različitih tijela javne uprave, poput izvoda iz matičnih knjiga (domovnica, rodni ili vjenčani list), usluga Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, dobivanja raznih potvrda, pregled osobnih e-poruka, informacija i obavijesti od strane javne uprave putem Osobnog korisničkog pretinca te preko 30 drugih on-line usluga. 2017. godine Banka je uspostavila Predstavništvo u Istanbulu čiji je cilj stvaranje novih poslovnih prilika za poduzetnike iz Hrvatske i Turske, te biti mostom koji povezuje gospodarstva ovih dviju država.[37]

NAMJENA KREDITA	- Kupnja, gradnja, adaptacija, opremanje apartmana, soba ili kuća za odmor - Izgradnja bazena - Refinanciranje postojećih kreditnih obveza - Refundacija vlastitih uloženih sredstava
IZNOS KREDITA	Od 4.000,00 do 2.000.000,00 HRK
ROK OTPLATE	Do 10 godina
KAMATNA STOPA	4,93%
NAČIN OBRAČUNA KAMATE	Kamata se obračunava primjenom dekurzivne metode i proporcionalnog kamatnjaka.
INSTRUMENTI OSIGURANJA	-

Tablica 7. Opće informacije turističkog kredita Kent banke

Izvor: https://www.kentbank.hr/1437/turisticki-kredit-s-fiksnom-kamatnom-stopom

Primjer turističkog kredita u iznosu od 100.000,00 kn prikazan je u nastavku.

IZNOS	100.000,00 HRK
ROK OTPLATE	3/36 mjeseci
KAMATNA STOPA	4,93%
EKS	5,24%

[37]Ibidem.

MJESEČNI ANUITET	2.993,9 HRK
KAMATA TIJEKOM RAZDOBLJA OTPLATE:	7.781,5 HRK
DODATNI TROŠKOVI (TROŠAK VOĐENJA TEKUĆEG RAČUNA):	310,00 HRK
UKUPNI IZNOS OTPLATE (GLAVNICA, KAMATA, DODATNI TROŠKOVI):	108.091,5 HRK

Tablica 8. Reprezentativni primjer turističkog kredita Kent banke
Izvor: https://www.kentbank.hr/1437/turisticki-kredit-s-fiksnom-kamatnom-stopom

4.5. Usporedba uvjeta kredita

Ovo poglavlje bavit će se usporedbom već navedenih ponuda turističkih kredita.

	Zagrebačka banka	Raiffeisen banka	Hrvatska poštanska banka	Kent banka
Iznos kredita	od 5.000,00 do 300.000,00 HRK	Model I od 7.000,00 HRK do 110.000,00 HRK Model II od 110.001,00 HRK do 1.500.000,00 HRK	od 20.000 do 2.000.000,00 HRK	od 4.000,00 do 2.000.000,00 HRK
Rok otplate	od 1 do 7 godina	- za model I od 3 do 7 godina - za model II od 3 do 15 godina	Od 1 do 10 godina	Do 10 godina
Kamatna stopa	4,50%	5,00%	4,46%	4,93%
Način obračuna kamate	Kamata se obračunava primjenom dekurzivne metode i proporcionalnog kamatnjaka.	Kamata se obračunava primjenom dekurzivne metode i proporcionalnog kamatnjaka.	Kamata se obračunava primjenom dekurzivne metode i proporcionalnog kamatnjaka.	Kamata se obračunava primjenom dekurzivne metode i proporcionalnog kamatnjaka.
Instrumenti osiguranja	Nema instrumenata osiguranja	Model I: - suglasnost o	Ukoliko tražitelj kredita uz prihod od turizma ostvaruje	-

		zapljeni plaće za sve sudionike u kreditu - zadužnica za sve sudionike u kreditu - polica osiguranja korisnika kredita (ili sudužnika) u slučaju smrti na min. 30% iznosa kredita (ovisno o vrsti police), vinkulirana u korist Banke ili paket osiguranja	i prihod od redovnih primanja od 2.500 do 30.000 EUR ili od 20.000 do 220.000 KN Obvezni instrumenti osiguranja od svakog sudionika u kreditnom poslu: - Izjava o zapljeni po pristanku dužnika potvrđena kod javnog bilježnika - Zadužnica potvrđena kod javnog bilježnika od 30.001 do 250.000 EUR ili od 220.001 do 2.000.000 KN Obvezni instrumenti osiguranja i dodatni instrumenti osiguranja	

		plaćanja kredita kod Uniqa osiguranja d.d Model II: - založno pravo (hipoteka) na stambenoj nekretnini u korist Banke - polica osiguranja nekretnine (stan/kuća) od požara i drugih opasnosti vinkulirana u korist Banke - izjava o zapljeni po	- založno pravo (hipoteka) na nekretnini i to na prvom mjestu u prvenstvenom redu upisano u korist Banke osim u slučaju upisanog založnog prava u svrhu otkupa stanarskog prava sukladno tablici omjera vrijednosti kredita i vrijednosti nekretnine - polica osiguranja nekretnine Ukoliko tražitelj kredita ostvaruje prihod samo od turističke djelatnosti od	

		pristanku dužnika za sve sudionike - zadužnica za sve sudionike u kreditu.	2.500 do 15.000 EUR Obvezni instrumenti osiguranja od svakog sudionika u 6 ili od 20.000 do 110.000 KN kreditnom poslu: - Izjava o zapljeni po pristanku dužnika potvrđena kod javnog bilježnika - Zadužnica potvrđena kod javnog bilježnika od 15.001 do 250.000 EUR ili od 110.001 do 2.000.000 KN Obvezni instrumenti osiguranja i dodatni instrumenti osiguranja - založno pravo	

			(hipoteka) na nekretnini i to na prvom mjestu u prvenstvenom redu upisano u korist Banke osim u slučaju upisanog založnog prava u svrhu otkupa stanarskog prava sukladno tablici omjera vrijednosti kredita i vrijednosti nekretnine - polica osiguranja nekretnine	

Tablica 9. Uvjeti turističkih kredita u odabranim bankama
Izvor: autorice

Iznosi turističkih kredita variraju od 4.000,00 kn do 2.000.000,00 kn. Od promatranih banaka Hrvatska poštanska banka i Kent banka nude turistički kredit u visini do 2.000.000,00 kn. Zagrebačka banka s druge strane nudi kredite do 300.000,00 kn. Raiffeisen banka nudi kredite do 1.500.000,00 kuna.
Rok otplate kredita varira između 1 godine i 15 godina. Zagrebačka banka nudi rok do 7 godina, Raiffeisen banka rok do 15 godina, Hrvatska poštanska banka rok do 10 godina kao i Kent banka.

Kamatne stope u promatranim bankama kreću se od 4,46% u Hrvatskoj poštanskoj banci, Raiffeisen banka ima kamatnu stopu u iznosu od 5,00%, Zagrebačka banka 4,50% dok Kent banka ima kamatnu stopu u iznosu od 4,93%.

U svim se bankama kamata obračunava primjenom dekurzivne metode i proporcionalnog kamatnjaka. Konačno, što se instrumenata osiguranja tiče, najčešće su potrebni samo osnovni instrumenti osiguranja poput: zadužnice, mjenice, depozita, itd.

5. ZAKLJUČAK

Turizam je dinamičan sektor u kojemu su potrebna stalna ulaganja kako bi se moglo opstati na sve konkurentnijem turističkom tržištu. Za navedena ulaganja često se koriste turistički krediti koji su namijenjeni za investicije u turizmu koje obuhvaćaju financiranje pripreme turističke sezone, obrtna, trajna i osnovna sredstva, građevinske radove, kupnju ili gradnju novog objekta, dogradnju, rekonstrukciju, adaptaciju i modernizaciju postojećih objekata, financiranje tekućeg održavanja interijera i eksterijera, kupnju ili izgradnju bazena, nabavu potrošnog inventara, opreme i uređaja, nabavku hrane i pića, troškova plaća i režijske troškove, kao i refinanciranje postojećih kredita.

U svrhu ostvarenja cilja rada korištene su metode deskripcije, analize i sinteze, komparacije, kao i matematičke metode iz područja financijske matematike, a podaci su prikazivani tablično.

U svrhu ovog rada provedena je analiza turističkih kredita u odabranim bankama - Zagrebačkoj banci, Raiffeisen banci, Hrvatskoj poštanskoj banci i Kent banci. U analiziranim bankama javljaju se značajne razlike već kod analize iznosa kredita. Najmanji kredit u iznosu od 4.000,00 kuna moguće je uzeti u Kent banci, dok najveće kredite - one u iznosu od 2.000.000,00 kuna daje Hrvatska poštanska banka i Kent banka. Sve analizirane banke kredite nude s rokom otplate od minimalno jedne godine, dok Raiffeisen banka nudi najdulji rok od 15 godina.

Kada je riječ o kamatnim stopama za turističke kredite, najmanju kamatnu stopu ima Hrvatska poštanska banka u iznosu od 4,46%, dok najveću kamatnu stopu ima Raiffeisen banka. Sve banke kamatu obračunavaju primjenom dekurzivne metode i proporcionalnog kamatnjaka.

Što se tiče instrumenata osiguranja kredita, sve promatrane banke traže osnovne instrumente osiguranja, s tim da jedino Hrvatska poštanska banka traži i dodatne poput: založnog prava (hipoteke) na nekretnini te police osiguranja nekretnine.

6. LITERATURA

1. Baletić, Z. (1995.) Ekonomski leksikon, Leksikografski zavod M. Krleža i Masmedia, Zagreb
2. Banking Panics and the Origin of Central Banking, dostupno na: https://www.nber.org/papers/w9137, pristupljeno: 06.06.2020.
3. Božina, L. (2003.) Novčana ekonomija: Novac i bankarstvo, Fakultet ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“, Pula
4. Božina, L. (2008.) Monetarna teorija i politika, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Pula
5. Definition of Tourism (UNWTO Definition of Tourism) / What Is Tourism ?, dostupno na: http://www.tugberkugurlu.com/archive/definintion-of-tourism-unwto-definition-of-tourism-what-is-tourism, pristupljeno: 12.06.2020.
6. Ferguson, N. (2009.) Uspon novca: financijska povijest svijeta, Naklada Ljevak, Zagreb
7. Free Banking and the National Banking Act of 1863, dostupno na: https://thismatter.com/money/banking/history/free-banking-national-banking-system.htm, pristupljeno: 04.06.2020.
8. Hamurabijev zakonik, dostupno na: https://www.starapovijest.eu/hamurabijev-zakonik/, pristupljeno: 03.06.2020.
9. Hrvatska poštanska banka – O nama, dostupno na: https://www.hpb.hr/o-nama/osnovne-informacije, pristupljeno: 14.06.2020.
10. Hrvatska poštanska banka – Naše poslovanje, dostupno na: https://www.hpb.hr/o-nama/nase-poslovanje, pristupljeno: 14.06.2020.
11. Instrumenti osiguranja otplate kredita, dostupno na: https://www.jutarnji.hr/naslovnica/instrumenti-osiguranja-otplate-kredita-3727584, pristupljeno: 12.06.2020.
12. Izvori financiranja malog biznisa, dostupno na: https://www.slideshare.net/spartak88/izvorifinanciranja-predavanja, pristupljeno: 07.06.2020.
13. Izvori financiranja vlastitog biznisa, dostupno na: http://privrednastampa.ba/wp-content/uploads/2015/11/zips-1360.pdf, pristupljeno: 07.06.2020.

14. Kandžija, V., Živko, I. (2004.) Poslovna politika banaka, Sveučilište u Mostaru i Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Mostar-Rijeka
15. Kent banka – O nama, dostupno na: https://www.kentbank.hr/24/o-nama, pristupljeno: 15.06.2020.
16. Kredit, dostupno na: https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=33841, pristupljeno: 07.06.2020.
17. Leko, V. (1993.) Rječnik bankarstva i financija Madmedia, Zagreb.
18. Medici, dostupno na: https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=39739, pristupljeno: 04.06.2020.
19. Pirjevec, B. (1998.) Ekonomska obilježja turizma, Golden marketing, Zagreb
20. Računalna analiza modela otplate zajma, dosupno na: https://hrcak.srce.hr/199704, pristupljeno: 08.06.2020.
21. Raiffeisen banka – O nama, dostupno na: https://www.rba.hr/o-nama/povijest, pristupljeno: 14.06.2020.
22. Razlika između kredita i zajma, dostupno na: http://savjeti.novac.net/blogovi/razlika-izmedu-kredita-i-zajma/, pristupljeno: 01.06.2020.
23. Ružić, P. (2009.) Ruralni turizam, Institut za poljoprivredu i turizam Poreč, Pula
24. The societies of the Bardi and the Peruzzi and their dealings with Edward III : (Ephraim Russell), dostupno na: https://www.british-history.ac.uk/manchester-uni/london-lay-subsidy/1332/pp93-135, pristupljeno: 04.06.2020.
25. Turistički kredit, dostupno na: https://www.poba.hr/gradani/turisticki-krediti/, pristupljeno: 13.06.2020.
26. Turistički krediti, dostupno na: https://www.croatiabanka.hr/hr/poslovni-subjekti/krediti/turisticki-krediti/, pristupljeno: 12.06.2020.
27. Za turističke djelatnosti, dostupno na: https://www.moj-bankar.hr/Kredit/Za-turisti%C4%8Dke-djelatnosti, pristupljeno: 12.06.2020.
28. Zagrebačka banka – Turistički kredit, dostupno na: https://www.zaba.hr/home/turisticki-kredit, pristupljeno: 14.06.2020.
29. Zagrebačka banka – O nama, dostupno na: https://www.zaba.hr/home/o-nama/o-nama/pregled., pristupljeno: 14.06.2020.

POPIS TABLICA

Tablica 1. Opće informacije turističkog kredita Zagrebačke banke.....16

Tablica 2. Reprezentativni primjer turističkog kredita Zagrebačke banke 17

Tablica 3. Opće informacije turističkog kredita Raiffeisen banke 19

Tablica 4. Reprezentativni primjer turističkog kredita Raiffeisen banke 20

Tablica 5. Opće informacije turističkog kredita Hrvatske poštanske banke 22

Tablica 6. Reprezentativni primjer turističkog kredita Hrvatske poštanske banke.....23

Tablica 7. Opće informacije turističkog kredita Kent banke.....24

Tablica 8. Reprezentativni primjer turističkog kredita Kent banke.....25

Tablica 9. Uvjeti turističkih kredita u odabranim bankama.....30

SAŽETAK

Cilj ovoga rada je bio analizirati i usporediti turističke kredite u odabranim bankama Republike Hrvatske. Analiza je provedena na turističkim kreditima: Zagrebačke banke, Raiffeisen banke,Hrvatske poštanske banke i Kent banke. U tu svrhu korištene su metode deskripcije,analize i sinteze,komparacije, kao i matematičke metode iz područja financijske matematike,a podaci su prikazani tablično.

Istraživanjem je utvrđeno kako se ponude banaka najviše razlikuju po maksimalnom ponuđenom iznosu kredita: najmanji kredit moguće je uzeti u Kent banci, dok najveće kredite daje Hrvatska poštanska banka i Kent banka. Što se tiče kamatnih stopa,najmanju kamatnu stopu ima Hrvatska poštanska banka (4,46%),dok najveću kamatnu stopu ima Raiffeisen banka.

Utvrđeno je kako bi turistički kredit u iznosu od 100.000,00 kn bio najpovoljniji u Hrvatskoj poštanskoj banci, a najmanje povoljan u Raiffeisen banci.Ipak,pri odabiru banke kod koje će se uzeti kredit potrebno je voditi računa i o specifičnostima pojedinca.

Ključne riječi: turistički kredit,kamatna stopa,uvjeti kreditiranja,financijska matematika

SUMMARY

The main aim of this paper was to analyze and compare tourism loans which offers banks in Croatia.In analyses 4 banks take a part:Zagrebačka bank,Raiffeisen bank,Hrvatska poštanska bank and Kent bank.For this purpose,scientific methods used were description,analysis and synthesis,comparison and mathematical methods from the field of financial math,while the data was displayed in tables.

It has been found that the banks conditions mostly differ by the maximum amount of loan offered: the smallest loan can be taken at Hrvatska poštanska bank,while the largest loans are provided by Hrvatska poštanska bank and Kent bank.As for the interest rates,the lowest interest rate has Hrvatska poštanska bank (4,46%),while the highest interest rate has Raiffeisen bank.

Finally,this study has determined that a 100.000,00 kunas tourism loan would be most favourable at Hrvatska poštanska bank,and least favourable at Raiffeisen bank.Nevertheless,when making a decision on which bank to choose to take a tourism loan at,one must keep in mind the specifics of an individuals loan application.

Ključne riječi:tourism loan,interest rate,loan conditions, financial math